

ØYENE I FORARBEID | Ingrid Eide Grepperud
Helene Forbech Havre

Kandidater

Ingrid Eide Grepperud
Helene Forbech Havre

Veileder

Finn Hakonsen

Bi-veileder

Geir Brendeland

Opggaven har tatt utgangspunkt i et sted og har derfor utviklet seg gjennom prosessen. Den følgende teksten er et sammendrag av hva oppgaven har endt opp med å dreie seg om, samt aktuell problemstilling. Forarbeidet er uendret.

Oslo har en unik beliggenhet, i en blågrønn palett mellom elver og berg, marka og fjorden. Slik skiller Oslo seg fra andre hovedsteder. I sentrum av byen ligger det fem øyer med vill natur, omkranset av det urbane landskapet. De er en viktig del av Oslo, av byens historie, utseende og identitet.

Gjennom historien har øyene vært i aktiv bruk av byen. De har gjennom tidens løp speilet byens utviklingen og vært til nytte for den. I dag står de på stedet hvil. Ulike historiske spor står igjen rundt i øylandskapet, og flere bygninger står tomme, som ekkoer av fortiden. Øyenes utvikling er frosset i tiden.

Hva er øyenes historie, og hvordan kan vi dikte videre på den?

Øyene utgjør et helt spesielt rekreasjonsområde, en rolle som blir viktigere når byen fortettes. Likevel fokuseres det ikke på øyene. I Fjordbyplanen, som tar for seg Oslos vannkant, faller øyene utenfor. Øyene befinner seg i en politisk blemme, en konflikt mellom privates og allmennhetens interesser, mellom vern og aktiv bruk. De er til en viss grad utilgjengelig for mange, og få vet hva øyene er og hva de representerer. De ligger midt i byen som en nesten ubrukt ressurs, men de har et stort potensiale i å kunne berike byen.

Vår oppgave tar for seg de fem øyene Hovedøya, Bleikøya, Gressholmen, Lindøya og Nakholmen, og øylandskapet som helhet. Hvordan kan øyene knyttes tettere på byen og igjen bli en sterkere del av Oslos bybilde? Hvordan kan øyenes karakteristik og potensial benyttes til å skape et helhetlig bilde av øyene og gi nytt liv til øylandskapet?

Vi har jobbet med en helhetlig opplevelse av øyene og latt stedet generere oppgaven. Vi har studert hvordan ulike programmer kan berike hverandre og sammen utgjøre en gruppe små, aktive punkter, som åpner øyene opp for allmennheten og knytter de sterkere på Oslo by. Vi har sett på øyenes karakter og potensialet som ligger i stedet, som ikke finnes i den tette bykjernen, men som kan berike by-programmene. Programmene er eksempler på hvordan øyene igjen kan bli en sterkere del av Oslo, og hva prosjektene kan gjøre er viktigere enn hvordan de ser ut. Til slutt har vi dykket inn i ett av de aktive punktene, og sett på hvordan dette prosjektet kan utformes.

Det har resultert i en todelt oppgave – et mulighetsstudiet av hvordan øyenes potensiale kan forsterkes gjennom en aktivisering og helhetlig opplevelse av øyene, og en prosjekteringsoppgave på Gressholmen.

Som utgangspunkt for vår diplomoppgave har vi valgt et sted. Et sted som vi begge kjenner og har et forhold til. Stedet og temaet for diplomen vår er Øyene i indre Oslofjord.

Det ligger et stort potensiale i øyene, deres natur og historie, som er en unik ressurs for Oslo by og dens beboere. I dag er ikke dette potensialet fullt utnyttet, og for få mennesker benytter seg av de mulighetene som finnes i øylandskapet. Øyene beriker Oslo med vill natur og historiske minner fra byens utvikling – de representerer et egenartet, blågrønt sentrumsnært kontemplasjonsområde, som står i kontrast til den stadig tettere hovedstaden.

Vår diplom tar sikte på å undersøke øyenes potensiale i forhold til Oslo by. Vi vil undersøke hvordan arkitektur kan bidra til å forsterke mulighetene og kvalitetene som finnes på øyene, og hvordan et eller flere arkitekturprosjekter kan bidra til en aktivisering av øyene og samtidig ivareta de eksisterende kvalitetene.

VÅR MOTIVASJON

Utgangspunktet mitt for master oppgaven var at jeg ønsket å jobbe med arkitektur i samspill med natur samt å gå tilbake til tektonikkens verden og studere materialitet, lys og skygge. Med dette i tankene så jeg for meg en ren prosjekteringsoppgave og av en slik skala at jeg ville få mulighet til igjen å komme ned i detaljene. Jeg ønsket også å benytte meg av friheten vi har dette semesteret og muligheten til å ta utgangspunkt i et sted for så å se hvor det ville føre.

Etter en samtale med Geir Brendeland begynte vi å vurdere øyene i Oslofjorden. Dette var umiddelbart engasjerende. Jeg har bodd i Oslo siden jeg var tre år, likevell har jeg bare besøkt en av øyene - en gang. Det vekker en nysgjerrighet i meg i forhold til hva som har gjort det slik. Jeg synes også øyene er et interessant sted å jobbe med i forhold til ønske om å studere samspillet mellom arkitektur og natur, noe øyene gir gode muligheter for.

Jeg har en stor fasinasjon for øyene. Det ligger en spenning i hvordan de ligger i skjæringspunktet mellom natur og storby, en kontrast jeg tror kan være en stor kvalitet for byen. Samtidig rommer de et enormt mangfold og et spekter av ulike opplevelser som jeg mener flere bør få oppleve. Engasjementet mitt for øyene har økt gjennom analysearbeid, ekskursjoner og møter med kommunen. Jeg har gått fra å være i tvil i forhold til om jeg i det hele tatt synes noe burde gjøres på øyene til at jeg nå anser dem som et enormt potensiale for Oslo by, et potensiale jeg har lyst til å gripe tak i.

- Helene

Når jeg jobber som praktikant ser jeg at mesteparten av oppdrag og prosjekter vi kommer til å gjøre som arkitekter er bestemt av ulike rammer - program, regulering, krav. Dette skaper interessante utfordringer for en oppgave, men i mitt siste semester som student ønsker jeg å benytte den sjansen jeg har til å angripe en oppgave fra en annen vinkel - jeg vil benytte muligheten jeg har til å studere.

Det ligger en spenning i å kunne ta utgangspunkt i et sted, uten noen videre forutsetninger, og la stedets historie, beliggenhet og kvaliteter legge premissene for den reisen prosjektet tar oss med på. Stedet vi landet på var øyene i Oslofjorden, et område preget av kontrasten mellom urbane rom, by og fortetting, og naturen, fjorden og Oslos historie. Jeg blir engasjert av det mangfoldet denne oppgaven kan få og alle utfordringene vi kommer til å møte i arbeidet med å finne løsninger. Temaet viser seg også å være veldig aktuelt, og det tar for seg en problematikk flere vil mene noe om. Det er skummelt, men det er spennende.

Ved oppstarten av forarbeidet var jeg sikker på at jeg ville jobbe med det norske og nordmenns kjærlighet for naturen. Etter å ha jobbet med større skala i byer av helt andre størrelser, var jeg motivert til å jobbe med en mindre skala, gå ned i detalj. Selv små prosjekter kan gjøre store endringer på et sted - og det er spennende å studere hvordan stedet kan skape begrensninger og muligheter til et arkitekturprosjekt.

Vi vet enda ikke hvor reisen ender, og hvor mange runder og omveier vi kommer til å ta, men det er engasjerende å kunne la den ene oppdagelsen drive den andre. Jeg gleder meg til å gå inn i de neste fasene, dykke dypere inn i dette prosjektet og la reisen gå sin gang.

- Ingrid

QYENE

Hovedøya, Lindøya, Bleikøya, Nakkholmen og Gressholmen ligger som en liten klynge innerst i Oslofjorden, kun 3 km fra land. Disse er med på å skape Oslos særegne lokaliseringsfortrinn og innebærer et stort potensial som et naturlig rekreasjonsrom i kontrast, men også i nær tilknytning til den stadig fortettede storbyen. Øyene inngår i Oslofeltet som er verdenskjent for å inneholde usedvanlig mange egenartede bergarter og geologiske fenomener samlet på et lite område. Øyene ligger i et tydelig sørvest - nordøst drag, et resultat av isbreenes tilbaketrekning som kommer tilsyne både på kartmaterialet men også på skiferretningen i svabergene. Det er mange biologiske og geologiske verneinteresser på øyene, samt flere bygg som er vernet gjennom kulturminneloven eller satt på byantikvarens gule liste.

HOVEDØYA

Hovedøya har en spesiell betydning for Oslo med sin lange og spesielle kulturhistorie. Øya er den mest offentlig brukte av øyene i Oslofjorden og har en lang tradisjon som utfartsøy. Den har en kompleks historie bestående av mange ulike epoker, som klosterøy, forlengelse av Akershus festning, folkebad, tyskerleir og fangeleir før Oslo Kommune kjøpte øya i 1952 og den for alvor ble tilgjengelig for publikum. Den sammensatte historien og byggene som står igjen fra de ulike epokene gjør øya til en interessant speling av historien.

GRESSHOLMEN-HEGGHOLMEN-RAMBERGØYA

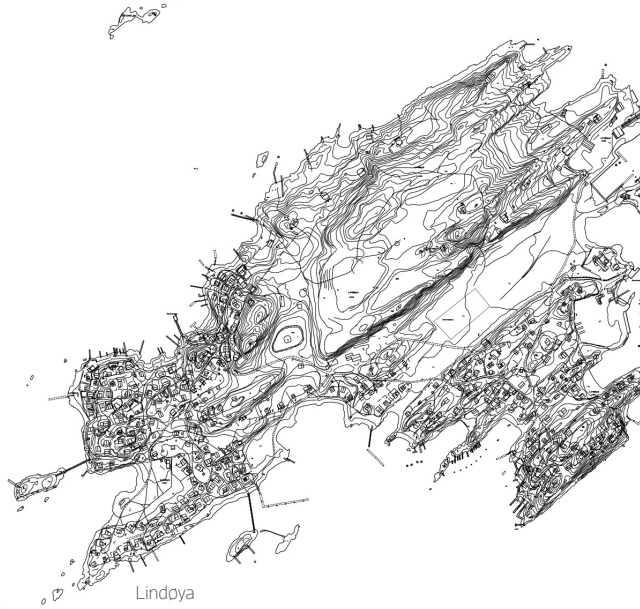
Gressholmen, Heggholmen og Rambergøya var opprinnelig tre øyer men er blitt til en etter at de ble fylt opp med steinfallinger. Dette skjedde i forbindelse med at øya fra 1927-1952 ble benyttet som flyplass. Gressholmen sjøflyplass var Norges første flyplass. Øya var tidligere kjent som «kaninøya» da den pleide å være bebodd av hundrevis av kaniner som folk satte ut, men de ble avlivet da de gikk utover det biologiske mangfoldet.

HYTTEØYENE

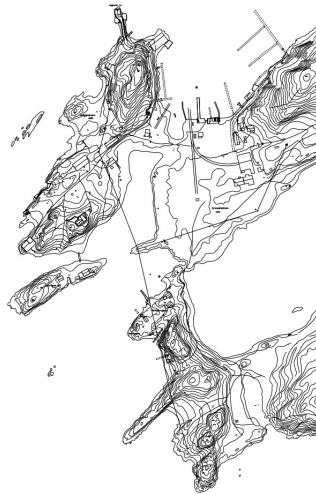
Hytteøyene; Lindøya, Bleikøya og Nakkholmen karakteriseres av de små, knallfargete hyttene som ligger i små klynger spredt over øyene. De er viktige friluftss- og naturområder og hyttebebyggelsen i kolonihagestil gir øyene et særpreg. Samlet er det 600 sommerhytter på øyene. Det foreligger byggeforbud på øyene men det finnes ikke noen gjeldende reguleringsplan. Dette er en vanskelig situasjon både for statsbygg som ikke har en gjeldende regulering å forholde seg til og det fører også til en stor usikkerhet for hytteeierne som ikke har noen rettigheter i forhold til for eksempel å bygge opp igjen hytten sin ved brann.

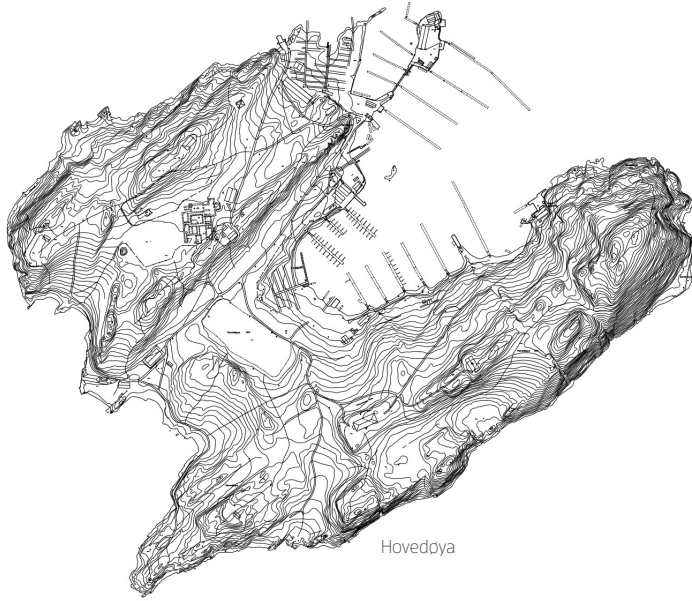

Nakkholmen

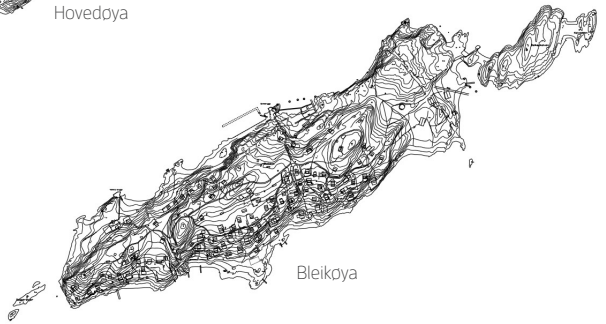

Lindoya

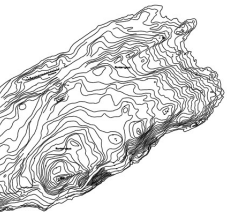
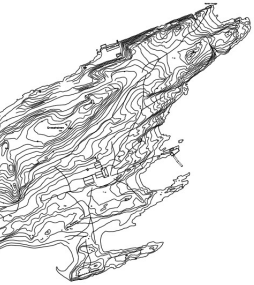

Hovedøya

Bleikøya

Gressholmen - Heggholmen - Rambergøya

AKTUALITET

FORTETTING OG REKREASJON

Det er stadig fokus på fortetting og urbanisering, og temaet er mer aktuelt enn noensinne ettersom Oslo forventes å vokse med 200 000 innbyggere innen 2040. Fortettingspresset øker spesielt på Oslos indre by og det går ofte utover de eksisterende, åpne pusterommene i bystrukturen; grønne hjørner og plasser, hager og innfill-tomter.

Oslo er i en unik posisjon forhold til mange andre hovedsteder når det kommer til grønne områder. 90 % av Oslos befolkning bor mindre enn 300 meter fra en park eller et grønt område. I tillegg til byparkene og parsellhagene har byen også tilgang på ubehandlede grøntområder i Marka kun et par kollektiv-stopp unna. Men dagens fortetting går ut over de grønne pusterommene, og det er viktig å se på hvordan man kan bevare det grønne i bybildet, som Oslo er så heldig å være så rik på. Det er også viktig å være bevisst på urbaniseringens konsekvenser på de naturlige rekreasjonsrommene, som fort kan forvandles fra vill natur til opparbeidede, effektive byrom og urbane plasser.

E18 og havnevirksomheten har i lang tid skapt en barriere for byens visuelle og fysiske kobling på fjorden. Oslo tar nå dette på alvor med det pågående Fjordby-prosjektet, som skal vende byen ut mot fjorden og gi kaifronten og havneområdet tilbake til byens beboere og besøkende. Utviklingen har dog blitt kritisert for å være for grå og for å glemme den grønne strukturen som danner grunnlag for livskvalitet i en tett by. Det kan også diskuteres til hvilken grad prosjektet faktisk offentliggjør havnekanten og hvor tilgjengelig vannlinjen vil bli i områdene regulert til 90% private boliger. Byens beboere får endelig muligheten til en kontinuerlig bevegelse og opplevelse langs kanten, men en kan likevel spørre om til hvilken grad det legges opp til opphold, bruk og varierte muligheter for å møte vannet.

I en tid preget av urbanisering og stor befolkningsvekst i byene er det viktig å være bevisst på hvilke kvaliteter som er verdt å bevare og hva denne utviklingen gjør med byens karakter og identitet. Som nordmenn har vi en lang tradisjon med friluftsliv og med relativt god plass per innbygger er vi vant til å ha god tilgang på naturen. Etter hvert som byen fortettes fortrenses naturen, og det er en utfordring å holde tritt med utviklingen samtidig som man bevarer naturen som er så karakteristisk for Norge, men faktisk også for Oslo by.

// Med utviklingen som foregår langs havnen i dag, vil øyene vil få en helt ny og annen verdi, da det ikke er mange grønne parker i de fremtidig tettbebygde områdene nær havna. Det er potensiale i å se på øyene som det fremtidige rekreasjons- og parkområde for Oslos nye bebyggelse og havnens nye innbyggere."

Hans Edvardsen, Bymiljøetaten. Oslo 14. Mars.

OSLOS IDENTITET

// "Hvad er det som har gjort at Oslo er blitt den første av landets byer? Grunnen er naturligvis den, at Oslo ligger heldig til"

Oslo havnevesens 200 års jubileum, 1935

Den unike beliggenheten er en av Oslos fremste særegenheter. Byen omkranses av en mangfoldig natur og ligger delikate plassert i en blågrønn palett mellom åsene og heiene, med marka på den ene siden og fjorden, den salte sjøen og øyene på den andre.

Historisk har byen gått helt ned til vannet og møtt det i form av strender. Men i løpet av 1700-tallet ble havnen fylt opp og den tidligere Strandgaden ble liggende langt fra bryggene og havnelivet. Havnen har gjennom hele Oslos historie vært en essensiell del av byens identitet og opprinnelse og er nå satt i et nytt fokus med Fjordby-prosjektet.

Intensjonen om Fjordbyen er en måte å utnytte byens iboende potensial ytterligere, men den kan også tolkes som et ønske om å skape en identitet for Oslo – nemlig som Fjordbyen. Byen skal trekkes ned til havnekanten og ut mot fjorden, men slik det nå er planlagt stopper denne henvendelsen på fastlandskanten. I møtene med Statsbygg og Bymiljøetaten i mars fikk vi innblikk i en politisk blemme som rammer øyene innenfor kommunegrensen. Oslo har ingen klar strategi for å utvikle øyene som rekreasjonsområder (Hans Edvardsen). Muligens er øyene uteblitt fra de gjennomarbeidede planene for Oslo havn siden ingen vil tråkke i de store interessekonfliktene mellom den offentlige allmennheten, de private båteierne og hytteeierne, og konflikten mellom aktiv bruk og vern av naturreservater. Likevel er det nå en gang slik at når byen igjen vender blikket ut mot fjorden, er Hovedøya og øylandskapet det første blikket faller på. Og det er betraktelig hvor nært det er.

Dersom intensjonen om Oslo som fjordbyen skal tas på alvor er det nærliggende å trekke visjonen lenger og inkludere selve fjorden og øyene i planene om Oslos videre utvikling. Øyene vil bli mer aktuelle som et tema for utforskning, og fokuset og presset om å komme seg ut på øyene kan bli større. Det finnes et stort potensiale i ikke bare å se for seg en opplevelse av fjorden som tilskuer, men å ta fjorden og dens grønne rom i aktiv bruk. Ved å la Oslo finne tilbake til sine røtter som en utadvendt by med aktiv kontakt ut mot fjorden, kan man fullføre visjonen om Oslo som fjordbyen. I den forbindelse står den særegne skjærgården i en særstilling, og det er aktuelt å undersøke hvilket potensiale øyene har i forhold til Oslo by.

// "Saken er i dag politisk betent, og det er vanskelig å finne en løsning uten å tråkke noen på tærne, så en objektiv tilnærming fra utenforstående vil bli svært godt mottatt. Temaet er relevant, og det er riktig tidspunkt å undersøke det på."

Hans Edvardsen, Bymiljøetaten. Oslo 14. Mars.

ØYENES POTENSIALE

Generelt kjennetegnes en bys grønne pusterom av å være opparbeidete og strukturerte parker eller urbane plasser skapt med rammer for en planlagt aktivitet. Byparker er vakre, mentalt avkoblende, rekerative og friske, men kan ofte være styrt av konforme bevegelsesmønstre og begrense kreativitet. Øyene er noe annet. De er vill natur, kun påvirket av historiens naturlige utvikling. De har mulighet til å tilføre byen en større rikdom i grønn variasjon i sin uberørte natur og kulturlandskap av stier, gressletter og bygg som spiller den historiske utviklingen på fastlandet. Her følger du ikke en nøye planlagt bevegelse - du får rom til å bevege deg vekk fra stien og forville deg mot nye oppdagelser og eventyr. Den eneste begrensningen du har for videre oppdagelser er dine egne tanker. Den uendelige sikten over fjorden bærer tankene og lar de vandre, og den friske brisen bringer nye ideer tilbake til deg. Øyene tilbyr en frihetsfølelse, en ro og en helt annen mental avkobling enn den du får ved å lukke øynene på et pledd i Frogner parken - en annen mental ro enn når du vandrer dypt inne i skogen omringet av høye trær så langt øyet kan se. Denne rikdommen i grønn variasjon tilfører Oslo ulike opplevelser, ulike stemninger, ulike former for rekreasjon. Ulike tider og ulike behov.

Øyene særegenhet ligger i spenningen som oppstår mellom naturen og storbyen, atskilt av vannet men likevel så nære hverandre. Det ligger et potensiale i denne kontrasten som kan brukes til å tilby Oslos innbyggere noe helt unikt - opplevelsen i på kort tid å kunne bevege seg fra det bebygde urbane landskapet til øyene med både natur- og kulturlandskap, kun separert av en reise, eller en overgang på fjorden.

I dag er øyene vernet på grunn av det rike biologiske mangfoldet som finnes der ute. Øyene har også flere viktige og interessante kulturhistoriske minner som enten er vernet eller er på de gule listene. Vernebestemmelsene har medført en passivisering av øyene. Slik de står i dag forvitrer de menneskeskapte anleggene, som en gang gav liv og en aktiv bruk av øylandskapet. Dette samsvarer ikke med Oslo kommunes ønske om å gjøre øyene mer tilgjengelige. Det er aktuelt å se på hvordan øyenes små skatter kan vernes gjennom aktiv bruk og på den måten vedlikeholdes og oppleves utover kun å spasere rundt ytterveggene. Samtidig venter man på at det skal vedtas en reguleringsplan for området. I mellomtiden ligger øyene der, benyttet av de som har oppdaget verdien av dem; dagsbesøkende turister eller bybeboere og hytteeierne, som fornøyd får ha sin lille verden i fred og ro, kun en tyve minutters padletur fra Aker Brygge.

// Hva hvis man velger seg det motsatte scenarioet, og hindrer folk tilgang til øyene - hvor lang tid tar det da før naturen tar de tilbake?//

Geir Brendeland, Trondheim 28. mai.

TILNÆRMING

Vi har valgt en tomt, og tomten består av de fem store øyene i indre Oslofjord; Hovedøya, Gressholmen-Heggholmen-Rambergøya, Lindøya, Nakholmen og Bleikøya. Vi begrenser oss til disse fem både på grunn av tid, men også fordi disse fem øyene er mest interessante i forhold til Oslo, den sentrumsnære beliggenheten, den politiske blemmen som preger dagens utnyttelse, og vår problemstilling.

UTGANGSPUNKT

Vi vil legge noen premisser til grunn for videre arbeid. Dette fordi vi kun har en tidsramme på et semester og for å kunne legge energien og fokuset på temaet og stedet vi har valgt som utgangspunkt for diplomten. Vi vil få mer tid til den videre reisen gjennom øy- og fjord-landskapet og til å dikte videre på øyenes historie. Premissene blir lagt ut ifra informasjon vi finner i analysearbeidet og relevante kilder og artikler.

Vi forholder oss til de reelle planene for Oslo by, og særlig de planene som er iverksatt og holder på å bli gjennomført langs havnen via Fjordbyprosjektet. Dette vil si at vi forholder oss til den planlagte fortettingen, byplanen og forventet befolkningsvekst både i innbyggertall og besøkende.

ANALYSE

Forståelse av stedet og situasjonen, argumentasjon og valg vi tar videre vil komme ut ifra analysen av Oslo og øyene. Den omfatter tall- og kart-data, men fieldwork, samtaler og egen opplevelse av stedet blir også en viktig del av analysearbeidet.

Øyene:

- Historie og bruken av stedet gjennom tidene
- Vern
- Reguleringsplaner
- Eksisterende bebyggelse og aktivitet
- Besøkende og temporære beboere
- Øyenes ulike kvaliteter, muligheter og begrensninger

Oslo:

- Fjordbyen – planer og reguleringsplaner for utvikling av havneområdet
- Befolkningsvekst og fortetting – særlig langs havna
- Grønne områder i Oslo: kartlegging av ulike typer
- Rekreasjonsområder, naturområder
- Attraksjoner og kulturtilbud
- Kollektivnettverk

SPØRSMÅL

Når vi dykker ned i øylandskapet møter vi flere viktige spørsmål og problematikker det blir viktig å diskutere og ha en bevissthet om når vi dikter videre på prosjektet:

1. Øyenes potensiale - Hvilke muligheter finnes på øyene, hvilke kan forsterkes, og hvilke kan skapes? Hva er øyenes begrensninger, og hvordan påvirker det stedet og bruken av det?
2. Hvordan er overgangen mellom vann og land? Hvordan møter Oslo vannet - hvordan er urbane rom og skogens rom forskjellige i denne overgangen? Tilbyr øyenes landskap noe mer enn bylandskapet? Fjorden er en unik ressurs for Oslo by - og møtet mellom land og fjordens sjøvann er en særegen kvalitet som er særlig sterk ute på øyene. Her er vannlinjen for alle og naturen skaper en variasjon i rom for ulike møter med sjøvannet. Kan man skape et arkitekturprosjekt som forsterker følelsen av menneskets og naturens møte med vannet?
3. Bypark eller natur - hva er øyenes karakter? Hvordan type grøntområde utgjør øyene - hva er potensialet som ligger i de som grøntområder? Hvordan kan dette spesielle grøntområdet - fjord og viltvoksende natur, tilføre kvaliteter til Oslo by - kvaliteter som kanskje allerede eksisterer, men som kan forsterkes som en naturlig del av byens rekuperative nettverk?
4. Potensialet i geologien og det biologiske mangfoldet - hvordan gir mangfoldet som finnes på øyene en større rikdom til opplevelsen av stedet? Kan vi benytte oss aktivt av denne rikdommen i et arkitekturprosjekt, for å forsterke potensialet som finnes på stedet - eller er styrken i mangfoldet at det får stå fritt for å oppdages på egen hånd?
5. Forholdet mellom vern og aktiv bruk - hvor mye kan man åpne opp for allmennheten uten at det tærer på det biologiske mangfoldet og det vernede naturreservatet? Til hvor stor grad skal vi legge til rette for aktivisering? Vil aktivisering av øyene slite på naturreservatene og de historiske kulturminnene, eller kan det bli forsterket og sikret et videre vern og vedlikehold gjennom aktiv bruk?
6. Øyenes mystikk - det ligger et paradoks i at øyenes mystikk kommer av at de ikke er så lett tilgjengelige. Steget i å krysse fjorden og velge den stien du skal følge, eller ikke følge, skaper

en oppdagelsesreise der du ikke ser hva som venter bak neste trestamme. Hvor mye kan man åpne opp for allmennheten uten at alle øyenes hemmeligheter avdekkes? Ved en aktivert bruk – vil mystikken da forsvinne?

7. Forholdet mellom private og offentlige områder. Øyene er ment som allment tilgjengelige naturområder – et likeverdig tilbud til alle. I hvor stor grad privatiserer hyttene og båthavnen de nærliggende områdene, og til hvilken grad kan man godkjenne private eiendommer på øyer som er ment som tilgjengelig rekreasjonsområder for alle? Til hvilken grad kan man tilrettelegge for offentlig bruk, uten at dette vil trenge inn på den private hytteidyllen? Vil et fremtidig arkitekturprosjekt medføre en privatisering selv om det har et offentlig program?

8. Kontrasten mellom øyene og Oslo, og natur og by – øyene er så nære byen men likevel kan den korte turen over fjorden skape en barriere. Hvordan er denne kontrasten interessant – og hvordan kan forholdet mellom Oslo og øyenes naturlandskap forsterkes, uten at kontrasten forsvinner? Skal øyene kobles på Oslo – eller er det en fordel at de er frakoblet byen? Hva kan øyene gi Oslo by, og hva kan Oslo og dets beboere gi til øyene?

9. Overgangen fra by til øy og fra øy til by. Hva skjer i denne overgangen, og hvordan oppleves den? Hvordan skal vi koble øyene på byen, og i hvor stor grad skal de inngå i Oslos nettverk og bli en del av bybildet? Kan øyene bli en aktiv bydel eller aktivt inngå i Oslo sentrum – og hva vil i så fall dette si for naturlandskapet? Da øyene er så sentrumsnære kan det være spennende å se på de som en aktiv del av Oslo sentrum, og om de kan tilføre noe nytt til sentrumsområdene. Samtidig må det vurderes hvor aktiviserte øyene skal være i forhold til å opprettholde det unike landskapet de representerer og kontrasten mellom byrom og naturrom.

10. Ekkoet av Oslo. Oslos historie speiles i eksisterende bebyggelse og ulik bruk på øyene gjennom tidene. Små spor av Oslos byutvikling helt fra middelalderen eksisterer der ute plassert rundt i øylandskapet, omringet av natur. Øyene representerer en utvikling som har skjedd på land i Oslo by. Skal denne speilingen fortsette og forsterkes, eller skal øyene representere noe eget? Styrker øyene Oslos identitet? Er øyene Oslos ekko?

OPPDAGELSER

Selv om de fem øyene utgjør en enhetlig tomt i vårt prosjekt, vil en fremgangsmåte for å forsterke deres potensiale være å finne identiteten og det unike ved hver øy. Dette kan bli som å trekke frem ulike kvaliteter på ulike steder innenfor en tomtegrense, for så å planlegge et program deretter. Øyene har hver sin historie og brukes forskjellig av ulike mennesker, så selv om de skaper en samlet ujevn femkantet tomteinnramming, har de hver sine særegenheter som oppfordrer til ulik bruk og aktivitet. Sammen vil de danne en reise eller oppdagelsestur, og de ulike identitetene vil skape et mangfold og en variasjon i et spennende tilbud til Oslo by.

Gjennom utforskning av tomten vil vi kartlegge punkter vi mener har mer potensiale og egner seg til en spesiell bruk, et program eller et tilbud til de som tar seg ut på øyene. Dette kan være parseller med interessante kvaliteter vi vil fremheve, områder som egner seg til mer økt aktivitet enn andre, eller ideer til aktiv bruk av den eksisterende bebyggelsen. Vi vil så velge oss ut et eller flere av punktene og som utgangspunkt for å skape arkitekturprosjekter, som blir eksempler på hvordan arkitektur kan svare på problemstillingen. Det blir viktig at arkitekturen vi skaper på disse punktene øker potensialet til stedet, er til fordel til stedet, og blir en naturlig del av øya og natur- og fjord-landskapet. Vi ønsker å utforske potensialet til øyene i forhold til Oslo by, og forsterke de mulighetene som finnes på øyene, til fordel for stedet og slik at Oslo finner den rikdommen som ligger i den rolige balansen i den blågrønne paletten byen omkranses av.

KILDER

Øyene:

- http://www.bymiljoetaten.oslo.kommune.no/friluftsomrader/oyene_i_oslofjorden/verneomrader_oyene_og_ekeberg/
- [http://www.plan-og-bygningsetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/plan-%20og%20bygningsetaten%20\(PBE\)/Internett%20\(PBE\)/Dokumenter/dokument/Øyene%20saksfremstilling.pdf](http://www.plan-og-bygningsetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/plan-%20og%20bygningsetaten%20(PBE)/Internett%20(PBE)/Dokumenter/dokument/Øyene%20saksfremstilling.pdf)
- <http://www.byarkivet.oslo.kommune.no/OBA/tobias/tobiasartikler/t2983.htm>
- <http://oslooyene.no/ekstern/forvaltningsplan-I.pdf>

Aktualitet:

- <http://byplanoslo.no/content/prinsipp-og-strategiplan-havnepromenaden>
- Fjordbyen, et magasin om Oslos fremtid ved fjorden; <http://www.e-pages.dk/dinamo/64/>
- <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/En-ny-gra-bydel-6263404.html>. U5aegPhV909
- Dronning Eufemia og de 7 Allmenningene, tekst av Halvor Weider Ellefsen; <https://sites.google.com/site/welarchitecture/blogg/dronning-eufemia-og-de-7-allmenningene>
- <http://bytopia.no/2013/12/fortetting-og-den-uplanlagte-byen/>
- <http://www.miljo.oslo.kommune.no/gronnstruktur/status/>

Referansepersoner:

- Finn Haakonsen - veileder
- Geir Brendeland - biveileder
- Hans Edvardsen - Bymiljøetaten
- Erlend Løvøy - Statsbygg
- Anders Mjåset - hytteeier Lindøya
- Janne Wilberg - byantikvar Oslo Kommune
- Fylkesmannen i Oslo

